

Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

"They Did Not Change Their Language? An Introduction to the Targum"

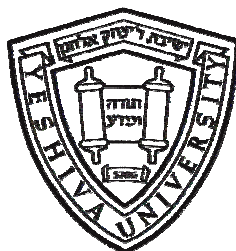
(9) שמות כא:ו	(1) בבלי מגילה דף ג א
(10) ויקרא יט:כד	(2) ירושלמי מגלה א:ט
(11) ויקרא יח:כא	(3) קידושין דף מט א
(12) משנה מגילה פ"ד מ"ט	(4) רש"י שם
(13) בראשית יג:יג	(5) תוספות שם
(14) שמות א:כב	(6) ויקרא יט:כ
(15) בראשית מו:א - התגשמות	(7) דברים כב:ה
(16) בראשית מט:ה, מט:כג	(8) במדבר א:נא

Both Kollel Yom Rishon and Midreshet Yom Rishon
this week are dedicated in memory of:

Rose Berger

Reizel Bas Nossan HaCohen, mother of Ann Arbesfeld: Yahrzeit 25 of Tevet, Jan 15
and Gertie Sussman

Golda Bas Aryeh Leib, aunt of Ann Arbesfeld: Yahrzeit 1 of Shevat, January 20

Rabbi Jeremy Wieder
כ"ד טבת תשס"ז • 1/14/07

בבלי מגלה ג.

ואמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא: תרגום של תורה - אונקלוס הגר אמרו מפי רבי אליעזר ורבי יהושע. תרגום של נביאים - יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי, ונודעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. יצתה בת קול ואמרה: מי הוא זה שגילה סתרי לבני אדם? עמד יונתן בן עוזיאל על רגליו ואמר: אני הוא שגילתי סתריך לבני אדם; גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך עשיתי שלא ירבו מחלוקת בישראל. ועוד ביקש לגלות תרגום של כתובים, יצתה בת קול ואמרה לו: דייך! מאי טעמא - משום דאית ביה קץ משיח. ותרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו? והא אמר רב איקא בר אבין אמר רב חננאל אמר רב: מאי דכתיב (נחמיה ח') ויקראו בספר תורת האלהים מפרש ושום שכל ויבינו במקרא. ויקראו בספר תורת האלהים - זה מקרא, מפרש - זה תרגום, ושום שכל - אלו הפסוקין, ויבינו במקרא - אלו פיסקי טעמים, ואמרי לה: אלו המסורת. - שכחום וחזרו ויסדום.

ירושלמי מגלה א:ט

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יוונית בדיקן ומצאו שאין התורה יכולה להיתרגם כל צורכה אלא יוונית בורגני אחד בידא להם ארמית מתוך יוונית רבי ירמיה בשם רבי חייא בר בא תירגם עקילס הגר התורה לפני רבי אליעזר ולפני רבי יהושע וקילסו אותו ואמרו לו יפית מבני אדם.

קידושין מט.

... והתניא, ר' יהודה אומר: המתרגם פסוק כצורתו - הרי זה בדאי, והמוסיף עליו - הרי זה מחרף ומגדף! אלא מאי תרגום? תרגום דידן.

רש"י

הרי זה מחרף - מבזה את המקום משנה את דבריו ואונקלוס כשהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסניני ניתן אלא שנשתכח וחזר ויסדו כדאמרי' במגילה (דף ג) ושום שכל זה תרגום.

תוספות

המתרגם פסוק כצורתו - ורבינו חננאל פירש המתרגם פסוק כצורתו כגון ויראו את אלהי ישראל (שמות כד) דמתרגם וחזו ית אלהא דישראל הרי זה בדאי דשכינה ממש לא ראו דכתיב (שם לג) כי לא יראני האדם וחי והמוסיף עליו דאמר וחזו ית מלאכא דאלהא הרי זה מחרף שתולה שבח המקום במלאך אלא הכי מתרגמי' וחזו ית יקרא דאלהא דישראל.

II. הלכה בתרגום

(א) פירושים הכוללים ההלכה כדברי חז"ל

ויקרא יט:כ

וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת אִשְׁהוֹ שְׁכֵבֶת זָרַע וְהוּא שְׁפָחָה נְחֻרְפָּת לְאִישׁ וְהִפְדָּה ל' א נְפֻדָּתָה אוּן שְׁפָחָה ל' א נְפֻדָּתָה לְאִישׁ יוֹמְתוֹ כִּי ל' א שְׁפָחָה:

וגבר ארי ישכוב עם אתתא שכבת זרעא והיא אמא אחידא לגבר ואתפרקא לא אתפריקת **בכספא** או חירותא לא אתיהיבת לה **בשטר** בקורתא תהי בה לא ימותון ארי לא אתחררת: (אונקלוס)

תורת כהנים קדושים פרשה ד' פרק ה' אות ג'

והפדה לא נפדתה בכסף ושוה כסף, בשטר מנין ת"ל או חופשה לא נתן לה להלן הוא אומר וכתב לה מה לה האמור להלן בשטר, אף כאן בשטר

דברים כב:ה

ל' א יְהִי־הִיא כְּלִי גִבֹר עַל אִשְׁהוֹ וְל' א יִלְבַּשׁ גִּבֹר שְׁמֶלֶת אִשְׁהוֹ כִּי תוֹעֵבֶת יִקְוֶן אֶל הַיָּד כֹּל עֲשֵׂה אֶלָּה:

לא יהי **תקון זין גבר** על אתא ולא **יתקן גבר בתקוני** אתא ארי מרחק קדם יי אלהך כל עביד אלין: (אונקלוס)

ספרי דברים פיסקא רכ"ו [=בבלי נזיר נט].

לא יהיה כלי גבר על אשה ... רבי אליעזר בן יעקב אומר מנין שלא תלבש אשה כלי זיין ותצא למלחמה תלמוד לומר לא יהיה כלי גבר על אשה והאיש לא יתקשט בתכשיטי נשים תלמוד לומר ולא ילבש גבר שמלת אשה.

(ב) תרגומים מילוליים כנגד ההלכה של חז"ל

במדבר א:נא

וּבְנִסְעַתְּ הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבְחֻנַּת הַמִּשְׁכָּן יִקְימוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהָזָר הַקָּרֵב
י וּמַת :

ובמטל משכנא יפרקון יתיה ליואי ובמשרי משכנא יקימון יתיה ליואי וחילוני דיקרב **יתקטיל**: (אונקלוס)

שמות כא:

וְהָגִישׁוּ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהָגִישׁוּ אֶל הַדָּלָת או אֶל הַמְזוּזָה וְכָצַע אֲדֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ
בְּמַרְצָע וּבְעָדוֹ לְעֵלָם:

ויקרביה רבוניה לקדם דינאי ויקרבניה לות דשא או דלות מזוזתא וירצע רבוניה ית אודניה במרצעא ויהי ליה עבד פלח **לעלם**:
(אונקלוס)

(ג) פירושים הכוללים הלכה שלא כדברי חז"ל

ויקרא יט:כד

ובשתא רביעתא יהי כל אינביה קודשי תושבחן קדם יי מתפרק מן כהנא

ויקרא יח:כא

ומן זרעך לא תיתן בתשמישתה לציד בת עממין למעברא לפולחנא נוכראה ולא תפיס ית שמא דאלקך אנא יי

משנה מגלה פ"ד מ"ט

האומר מזרעך לא תתן להעביר למולך **ומזרעך לא תתן לאעברא בארמיותא** משתקין אותו בנוזיפה:

III. אגדה בתרגום

(א) בראשית יג:ג – כולל המדרש

וְאֲנֹשִׁי סִדְדִים כְּעִים וְחִטָּאִים לִיהוֹנָה מֵאֲדָם:

ואנשי סדום בישין בממונהון וחייבין בגויתהון קדם יי לחדא:

(ב) שמות א:כב - תוספת לפירוש

וַיֵּצֵאוּ פְרַעֲהַ לְכָל עַמּוֹ לְאֹמֶר כָּל הַבְּנוֹת הַיָּלִיד הֵיאֵכָה תִשְׁלִיכֶנּוּ וְכָל הַבַּת תִּחַיֶּינָה:

ופקיד פרעה לכל עמיה למימר כל ברא דיתיליד ליהודאי בנהרא תרמוניה וכל ברתא תקימון:

(ג) בראשית מו:א - התגשמות

אָנֹכִי אֲבִד עִמָּךְ מִצְרַיִם וְאַנְכִי אֲעֲלֶךְ גַּם עָלַי וַיּוֹסֶף יָשִׁית דָּדוֹ עַל עֵינָיו:

אנא איחות עמך למצרים ואנא אסקנך אף אסקא ויוסף ישוי ידוהי על עיניך:

(ד) בראשית מט:ה, מט:כג

שָׁמְעוּ וְלֹאֵי אֲחִים כָּלֵי חֶמְסִי מְכַרְתִּיהֶם:

שמעון ולוי אחין **גוברין גברין** בארע תותבותהון עבדו גבורא:

וַיִּמְכְּרוּ וַרְבִּיּוֹ וַיִּשְׁטְמֶהוּ בְּעֵלֵי חִצִּים:

ואתמררו עמיה ונקמוהי ואעיקו ליה **גוברין גברין** בעלי פלגותיה: